

Valentin Ernst Löscher

**D. Val. Ernest. Loescheri Chrestomathia Theologica Sive De Apparatu
Praestantiorum Vsqve Et Ordine Librorum Operumque Theologicorum
Commentatio Succincta. Accurante Io. Christophoro Colero**

Vitembergae: Vitembergae: Sumptu Samuelis Hannoveri: Typis Crevisgiani, MDCCXX

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn185913128X>

Druck Freier Zugang

~~VIII. 3082.~~

Theol. III.

D. VAL. ERNEST. LOESCHERI
CHRESTOMATHIA
THEOLOGICA

SIVE

DE
APPARATV PRAESTANTIORE

VSVQVE ET ORDINE
LIBRORVM OPERVMQVE

THEOLOGICORVM
COMMENTATIO SVCCINCTA.

ACCVRANTE

IO. CHRISTOPHORO COLERO

VITEMBERGAE,
SVMP TV SAMVELIS HANNAVERI

TYPIS CREVSIGIANIS
MDCCXX.

D. Val. Ernest. Joescheri
CHRISTOMATHIA
THEOLOGICA

1712

DE
APPARATA TRAEANTIORE
VSQVE ET ORDINE
LIBRORVM OPERVMQVE
THEOLOGICORVM
COMMENTATIO SACCINCTA
ACCVRSATE
IO. CHRISTOPHORO COLLE

UNIVERSITÄT
SAMUELIS HANNAEUS
THEOLOGICUS
MDCCXII

LECTORI BENEVOLO

S. D.

IO. CHRISTOPH. COLERVS

ORD. PHILOS. IN ACAD. VITEMBERG.

ASSESSOR.

CVM multa sunt, et prae-
clara in rem literariam Io-
annis Mabillonii merita,
tum laudabili instituto sigillatim
litteras in claustris etiam religiosis
adiuuare, simulque Monachorum
studia excitare, et, quid hic de-
mum, quoque discendum ordine
sit, praecipere conatus est. * Sci-
):(2 mus,

* *Traité des Etudes Monastiques ; a-
vec une Liste des principales difficul-
tez, qui se rencontrent en chaque sie-
cle, et un Catalogue de Livres choi-
sis pour composer une bibliotheque Ec-
clesiastique. à Paris, chez Robustel,
1691.*

mus, sacris Eum suis, quae professus fuit, seruiisse, damus, multa ab Eodem tradita esse, quae a nostra abhorreant disciplina. Ipsum uero Mabillonii institutum uacat reprehensione. Ecquid enim egit ille aliud, quam ut claustra, et monasteria non qualiscunque tantum sanctimoniae, sed etiam bonarum, et sanctiorum in primis literarum officinas esse uellet, ut doceret Monachos, non inertia, et desidia, sed liberalis, et seuerioris doctrinae studiis transigendam uitam esse, denique ut commonstraret, quo maxime librorum apparatu, delectuque uti conueniat, Patrumque, et Scriptorum Ecclesiasticorum notitia comparanda sit, et lectio prudenter instituenda. Nulla igitur, credimus, idonea caussa fuit, quare tantopere Mabillonium
et

et uerbis, et contumelia castigandum putaret, eiusque consilium et institutum intercipere uellet Abbas Trappius, Armandus Iohannes Bouthilierius Ranceus. * Nolumus de ingenio, moribusque uiri, cetera haud indocti, iudicare, ac in medio relinquimus, quae hanc in rem attulit Prosper Marchandus, † aut ab aliis

); (3 liis

* Vid. *Réponse au Traité des Etudes Monastiques*. a Paris, chez Muguet, 1692.

† Prosper Marchand, in eruditissimis observationibus ad Petri Baelii *Epistolas selectas*, T. II, p. 391. ubi ita: L'Abbé de la Trappe, homme aussi rusé, qu'ambitieux, et qui, après avoir manqué son coup dans ce Monde, sçut adroitement le reparer dans le Cloître, où il trouva le secret de se faire une haute réputation de Sainteté, en profitant habilement de la Foiblesse d'Esprit de quantité de dévots indiscrets etc.

PRAEFATIO.

liis paullo liberius exposita sunt.
† Abbatem illum satis confuta-
uit, sui que instituti rationes uin-
dicauit ipse Mabillonius, * cui
accessit in primis Dionysius Sam-
marthanus, etsi a Ioanne Bapti-
sta Thiersio acerbius exceptus,
unde uariae postea ultro, citro-
que disceptationes ortae, ** de
quibus, nihil attinet, plura hoc loco
exponere. Singulare autem in pri-
mis

† Vid. *Les véritables Motifs de la Conver-
sion de l' Abbé de la Trappe, avec
quelques reflexions sur sa Vie, et ses
Ecrits* etc. à Cologne, 1685.

* *Reflexions sur la Réponse de Mr. l'
Abbé de la Trappe, etc.* à Paris 1692.

** Singula fere haec scripta diligen-
ter, seruatoque ordine recensen-
tur in *Catalogo Bibliothecae Ioannis
Giraldi*, qui Lutetiae Parisiorum
editus est Ann. clō Io cc VII. uid.
Series librorum in 8, n. 1783.

mis est, quod alius quidam Auctor, mihi haud cognitus, scripta ad Arnaldum expistolata, † in Mabillonii de Studiis Monasticis libro desideravit, nempe Simonis Episcopii Institutiones Theologicas ibi commendatas, et non exiguo ornatas elogio fuisse. †† Id quod uix tolerandum
):{ 4 putat

† *Avis important à Mr. Arnaud sur le projet d' une nouvelle Bibliothèque des Auteurs Iansenistes, p. 16.*

†† *En ipsa Mabillonii uerba: Je ne saurois m' empêcher de dire ici, que si l' on avoit retranché quelques endroits des Instructions Théologiques d' Episcopus, dont Grotius faisoit tant de cas, qu' elles portoit par tout avec lui, on s' en pourroit servir utilement pour la Théologie. Cet ouvrage est divisé en quatre Livres, dont l' ordre est tout différent de celui, qui est communément en usage. Le stile en est beau, la maniere de*
trai-

PRAEFATIO.

putat Auctor ille, quisquis sit, eoque nomine integritatem, et orthodoxiam Mabillonii magnopere sollicitare uidetur. Sed utcunque demum de Mabillonio, eiusque libro, quem exposuimus, iudicetur, nostra quidem Ecclesia, uti non refragatur instituto huius generis literario, maxime, si sanctius et integrius tractetur, sic ipsa Mabillonii commentatione facile carere poterit, postquam non solum Monasteriis, Monachisque, et Studiis Monasticis caret, sed etiam praeterea tot, tamque egregiis abundat ferre institutionibus, Mabillonianis
nihilò

traiter les choses répond fort bien au stile, et on ne perdrait pas son tems à le lire, si on l'avoit purgé de quelques endroits, où il parle contre les catholiques, ou en faveur de sa secte.

PRAEFATIO.

nihilo inferioribus, quibus exquisi-
site docetur, quem ad modum in
rei sacrae, atque Theologiae stu-
dio uersandum, et quo potissi-
mum apparatu opus sit ad hoc
sanctioris doctrinae genus cum
fructu percipiendum, amplifi-
candumque. Huc, Lector Bene-
uole, figillatim comparata est no-
uissime Chrestomathia Theolo-
gica uiri celeberrimi, D. VAL-
ERN. LOESCHERI, quem fa-
cile sine titulo noris. Ego cum
in eo essem, ut qualescunque prae-
lectiones meas historico-criticas
de notitia, usuque librorum The-
ologicorum, semel, iterumque,
nec sine fructu forsan audito-
rum, ad finem perductas, denuo
inchoarem, consilium ceperam,
summam quandam, et *ἐπιτομὴν*
recitationum mearum edendi, ue-
luti Specimen *Instructorii*, quod
):(5 mo-

molior, *Theologici*. Sed malui tandem Chrestomathiam illam Theologicam, iam commemoratam, feligere, meoque instituto accommodare, maxime cum uiderem, multis id gratum fore, acceptumque. Quare, impetrata a uiro celeberrimo, et summe reuerendo uenia, succinctam hanc commentationem, lingua uernacula primum scriptam, et *Annalibus Theologicis* * antea praemissam, Latine reddidi, in capita, et sectiones dispecui, ac denique cetera omnia menti, consilioque Auctoris relictā uolui, nihilque mutata, seruauī. Equidem scio, scriptionem illam ad usum, et commendationem *Re-*

* *Theologische Annalen, oder Begriff des ersten Decennii der Vnschuld. Nachrichten*, etc. Lips. ap. I. F. Brauni-um, clō lo ccXV.

PRAEFATIO.

cenſionum Theologicarum * po-
tiſſimum, ſpectare, quae auſpicio
D. LOESCHERI, adhuc lingua
uernacula euulgantur, et cum ab
aliis, tum ſigillatim a D. Fechtio
† pridem copioſe laudatae
ſunt. Neque ignoro, lautio-
rem hac ipſa in commentatione in-
ſtrui apparatus, quemque adeo
pauci comparent ſibi, pauci af-
ſequantur. Noſtro iam ſufficit in-
ſtituto, nihil fere apparatus The-
ologi, nihil ſubſidiorum ſancti-
oris huius literaturae requiri poſ-
ſe, quod non facile ad cenſum
illum, et *ὀκνοῦμαι* referas, ad
haec redigas genera, et capita, quo-
rum hic ſummae extant, tituli-
que.

* *Vnſchuldige Nachrichten von alten und
neuen Theol. Sachen* etc. etc.

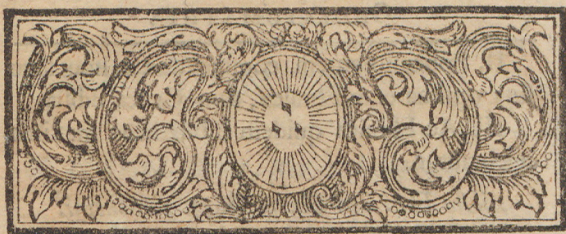
† D. Fecht in *praef.* ad *Rollii* Biblio-
thecam Theologorum, *Nobili-*
um.

PRAEFATIO.

que. Reliquum est, ut nostris ea praelectionibus illustrentur, et uberiore, quoad fieri possit, amplificentur commentario. Sed et alia quaedam, ac praecipua quidem libelli huius dos est, quod idonea nempe uia simul aperiatur, ratioque commonstretur, *Locos Communes Theologicos*, siue *Collectanea* adornandi. Quae quidem utilitas, etiamsi reliqua taceam commoda, tam late patet, ut quilibet, cui modo Theologia cordi est, ubicunque uixerit, et quicquid rerum agat, multo cum fructu hac uti institutione queat.

Scrib. Vitembergae Saxonum,
ipsis Calend. Nouembr.
clō lō cc XVIII.

PARS I

PARS I
DE
APPARATV THEOLOGICO
PRAEREQVISITO ET
REMOTIORE.

CAPVT I
DE
PRINCIPIIS THEOLOGIAE.

SECTIO I
DE
APPARATV BIBLICO, SIVE PRIN-
CIPIO ET FONTE VERAE THEO-
LOGIAE ET RELIGIONIS, CVM
CONNEXIS.

I.
Generatim de apparatu Bibliorum e-
gregie commentatus est *Iac. le Long*,
in *Bibliotheca Sacra*, qui quidem ui-
ri doctissimi labor perutilis est, ma-
xime, si *Boernerianam* species editionem.

A

II.

II. Principio autem commendanda hoc loco sunt optima cum Ebraica, tum Græca Biblia.

III. Ac Ebraica quidem Biblia hæc maxime celebrantur.

Biblia Ebr. Ben Chaim, 1488. f. Soncini.

Biblia E. sine punctis, 1494. 4. Pisauri.

Biblia E. Dan. Bombergii, An. 1518. uel seqq.

4. Venetiis.

B. E. Seb. Munsteri, 1536, 4. Basileae.

B. E. Rob. Stephani, 1544. 4. uel 16. Parisiis.

B. E. C. Plantini, 1566. uel seqq. 4. 8. uel 16. Antverpiae.

B. E. 1595. 4. 8. uel 16. Francofurti ad Oderam.

B. E. Menassis Ben Israel, 1635. uel seqq. 4. & 8. Antverpiae.

B. E. Iosephi Athiae et Leusdeni, 1661. uel seqq. 8. Amstelod.

B. E. D. Clodii, 1677. seqq. 8. Francof. ad Moenum.

B. E. D. Jablonski, 1699. 4. Berolini.

B. E. Henr. Opitii, 1709. 4. Kilonii.

III. His aliae quoque addi possunt editiones, praesertim quae in Operibus Biblicis maioribus, & Bibliis Polyglottis extant.

V. Bibliorum Græcorum Noui Testamenti hoc potissimum opus est apparatus.

Nou. Testament. Græc. Erasmi Roterdami, 1516. sqq. maxime 1543, f. uel 4. Basileae.

N. T. Nic. Gerbelii, 1521. 4. Hagenaë.

N. T.

N. T. Sim. Colinaei, 1534. 8. Parisiis.

N. T. Rob. Stephani, 1546, uel seqq. maxime 1550. Paris.

N. T. Theod. Bezae, 1559, uel seqq. Bas. et Genev. maxime 1642. Cantabr. f.

N. T. Ariae Montani, uel Plantini, 1583. sqq. Antwerp.

N. T. Henr. Stephani, 1576. seqq.

N. T. Erasmi Schmidii, Vitembergae, maxime 1658. f.

N. T. I. H. Boecleri, 1645. seqq. 12. Argentor.

N. T. Io. Felli, 1675. seq. f. Oxon.

N. T. Io. Millii, 1707, f. Oxon. et cum curis L. Kusteri, 1709. f. Amstelod.

Ne quid de reliquis editionibus, *Complutenſi* in primis, afferatur.

VI. Sequitur *Graeca Bibliorum V. T. uersio*, *LXX interpretum* nomine clara. En, apparatus praecipuum.

LXX. iussu Sixti V. 1587. sqq. f. Romae.

LXX. ex edit. Io. Morini, 1628, seq. Paris.

LXX. cum Alexandr. Codice collati, 1653. seq. 4. Lond. uel Amst. studio Leusdenii.

LXX. ex edit. I. E. Grabii, Lond. 1707. seq. f.

LXX. ex edit. Lamb. Bos. 1708, 4. Amst.

VII. Addendae editiones aliae, cum in Operibus Biblicis, tum illae quoque, quibus ipsum adhaeret Nouum Testamentum Graecum. Huius generis exstant editiones

Aldina, 1518, seq. f. Venetiis, et alibi.

A 2

Lonic-

Loniceriana, 1526. seq. 4. et 8. *Basil.*
Hervagiana, 1545. f. *Baf.*
Wecheliana, 1597. sq. *Francos. ad Moen.*
Frickiana, 1697. *Lips.*

VIII. Fragmenta reliquarum uersionum Graecarum V. T. collecta sunt a *Io. Drusio*, *Nobilio*, maximeque a *Montsauconio*. Addatur *Specimen Hexaplorum Origenis*, apud D. I. A. Fabricium, in *Biblioth. Gr. L. III, c. II.* itemque *liber Iosuae*, ex *LXX & Theodotione*, per *A. Masium*.

VIII. Referenda huc quodam modo *Apocrypha Graeca V. T.* Ea vel adiecta sunt *LXX Interpretibus*, uel extant separatim, e. g. ex editione *Plantiniana*, *Antverp. 1575.* *Raphelengiana*, *Lugduni Bat. 1584. sq.* *Fabriciana*, etc. *Siracidem* uero *I. Camerarius*, *Drusus*, et *Hoeschelius* ediderunt. *Apocrypha N. T.* huc non pertinent omnino. Comparetur interim collectio, et editio *Fabriciana*.

X. Hinc minime taceri debent *Targumim*, siue *Paraphrases Chaldaicae*, uti in *Bibliis Polyglottis*, ceterisque reperiuntur *Operibus Biblicis*. Add. *Beckii Targum in Lib. Chron.* et alia fragmenta, apud *Iacobum le Long*, p. 163.

XI. Commemorandae quoque hoc loco uersiones reliquae antiquiores. *Syriaca* extat in *Bibliis Polyglottis*. *Psalmi* sigillatim a *Gabr. Si-onita*, et *Erpenio* editi sunt, *Nouum Testamentum* eodem idiomate cura *Widmanstadii*, *Trostii*, *Gutbierii*, *Leusdenii*, et *C. Schaafii* exiit. Fra-

Fragmenta quaedam, et Specimina euulgarunt *Lud. de Dieu, Pocokius, Majus*, alique.

XII. *Versio Arabica* legitur in Bibliis Polyglottis, et editione Romana, 1671. f. *Pentateuchus Arabicus* ab *Erpenio*, *Psalmi a Vinc. Scialac*, *Nouum Testamentum* ab *Erpenio*, edita sunt. Specimina, et fragmenta exposuerunt *Spey, Kirstenius, Antonides, Dodwell*, alique.

XIII. *Versio Samaritana* reperitur in Bibliis Polyglottis. Specimina euulgarunt *Cellarius, Maius*, etc.

XIII. *Versio Aethiopica* extat in Bibliis Polyglottis. *Nouum Testamentum* eadem lingua exiit Romae 1548. Specimina *Potkenius, Petraeus, Ludolfus, Majus*, alique edi curarunt.

XV. *Versio Persica*, quod ad *Pentateuchum*, et IV *Euangelistas* attinet, extat in Bibliis Polyglottis. *Euangelistas* edidit quoque *Whelocus*.

XVI. *Versio Armenica*, a *Petraeo*, 1670, euulgata est. Specimina dedere *Acoluthus*, et alii.

XVII. *Versio antiqua Gothica*, cuius partem aliquam *Iunius* in lucem produxit. Add. *Versio antiqua Anglo-Saxonica*, ab eodem *Iunio*, et *Mareschallo* quodam modo edita, itemque *Reliquiae Theotiscaae*, a *Flacio, Palthenio*, etc. euulgatae, ac denique *Euangelium Matthaei*, et *Apocalypsis*, *Ebraica*.

XVIII. In primis autem *Versio Latina uulgata* hic etiam commemoranda est. *Variae illius extant editiones, uidelicet Rob. Stephani, 1528. sq. f. 1532. sq. Paris. Isidori Clarii, 1542. sq. f. Venet.*

Io. Henteni, 1547. fq. Lovan. quam ipsam editionem repetiere Plantinus, et alii, Theologorum Louanensium 1580. fq. Sixti V, 1590. Romae, Clementis VIII, 1592. fq. Rom. etc. Theologorum Duacensium, 1617. Io. Martianaei, 1708. Paris. itemque editiones in Operibus Biblicis maioribus e. g. Complutensis etc.

XVIII. Recentiores quoque Versiones Bibliorum haud contemnendae sunt. Extat *Anglicana*, Episcopalis vulgo dicta, itemque *Coverdalii*, *Th. Matthaei*, *Tavernersii*, *Tonstalsii*, *Pentati*, ac denique *Pontificia Duacensis*. *Versio Belgica* antiqua, 1478, edita est, et *Biblia* mandatis Statuum Belgii euulgata, cum N. T. uarie typis exscripto. *Versio Gallicana* haud una celebris est, sigillatimque *Guiarti Molinaei*, *Iac. Fabri*, *Benedicti*, *Catini*, *Sacii*, aliorumque studiis perfectae. Nota quoque est *Genevensis* antiqua, et postea recognita. *Nouum Testamentum Gallice* a *Marolio*, *Amelottio*, *Gadaeo*, *Quesnellio*, *Simone*, *Bouhoursio*, *Clerico*, *Hureo*, aliisque editum est. Accedit *Montensis*, peruulgata illa, editio. *Biblia Hispanica* *Reyria*, et *Iudaei Hispani*, diverso instituto, edenda curarunt, extantque specimina quaedam, et partes separatae a *Menasse ben Israel*, aliisque confectae. *Versio Italica* opera *Nic. de Malerino*, *Brucioli*, *Marmochini*, *Diodati* etc. prodit. *Prouerbia* autem *Salomonis Iudaei* quidam Itali interpretanda sumserunt. *Biblia Suecica* antiqua, et recens recognita extant. *Versio Dani-*

ca Palladii nota est, et recentior Hafnienfis, itemque Reseniana etc. *Versio Bobemica* et Thaboritarum, et Lutheranorum celebratur. *Vngarica*, a Laldo, et Carolo perfecta, *Finnica* a Petraeo, et Florino, *Irlandica* a Kingio, *Lettica* a Fischero, *Lituanica*, a Chilinskio, *Rbaetica* a Vulpio, *Russica* ab Ostrouio, *Slauonica* a G. Dalmatino, *Wallonica* a Mergano edita est. Nouum Testamentum *Basquiense* Io. de Lacarague, *Croaticum* autem, cum Psalmis, P. Truberus edicurarunt. *Pentateuchus Barbaro-Graecus*, Constantinop. 1547. prodiit, eiusdemque generis Nouum Testamentum Geneuae, Londini, et Lipsiae euulgatum esse, constat. Specimina *Bibliorum Lappicorum* a Tomaeo concinnata, aliaque *Vendicorum Bibliorum* Specimina in Lusatia superiore euulgata sunt. Notum quoque est *N. T. Turcicum* Seamanni. Extra Europae fines si progrediamur, occurrit *Versio Indica* Io. Elioti, partesque nonnullae *Bibliorum Formosanensium*, Amstelodami editae, itemque Fragmenta *Malaiicae Versionis*, Amstelodami, et Oxonii publicatae.

XX. His minime plane postponendae *Versiones Bibliorum Germanicae*, inter quas antiquae illae Noribergenses etc. eminent. Palmam autem tuetur *Lutheri uersio*, cuius et primae, et posteriores editiones diligenter cognoscendae sunt. Sequuntur Versiones ad Lutheri exemplum expressae aliae, e. g. dialecto Saxoniae inferioris a Bugenhagio perfecta, itemque

A 4

Pome-

Pomeranorum usui dedicata, ut et Biblia Tossani, et Crypto-Caluinianorum Dresdensia. Add. Versio Germanica Diitenbergii, Eckii, Vlenbergii, Theologorum Moguntinorum, Piscatoris, et Hezeri, Tigurinorum etc. una cum V.T. Germanice a Judaeis edito. Denique Nou. Test. Germ. Emseri, Io. Crellii, Felbingeri, Trilleri, et Reitzii, itemque Hiobus, et Iesaias figillatim, nouoque studio a Korthumio, Ecclesiastes autem a Seebachio conuersi, editique.

XXI. Subiungendae his commode *recentiores Bibliorum Versiones Latinae*, e. g. Vulgata a Pellicano, et Osiandro emendata, Tigurina Vatabli, Pagnini, Castalionis, Tremellii, et Iunii, Piscatoris, Maluendae, Seb. Schmidii, Clerici quoad plerosque V. T. libros, Erasmi, & Bezae quoad Nou. Test. etc.

XXII. Praecipuum autem hic locum merentur *Biblia Polyglotta*, e. g. Londinensia, Parisiensia, Complutensia, etc. quas aemulati uidentur quodam modo editiones Arias Montanus, Vatablus, Wolderus, El. Hulterus, Reineccius, etc. Insigne quoque est opus Bombergianum, cum Targumini, Masora, etc. 1518. sq., itemque Pentateuchus Tetraglottos, Iustiani Octaplus Psalterii, Potkenii Psalterium Tetraglottum, Meibomii Specimen Psalterii Decagloti, Tremellii Nouum Testamentum Triglotton etc. Addere hic licet Euangelium Matthaei Hebraicum, Epistolam ad Hebraeos Hebraicam, aliaque id genus plura. Comp. *Tenzelii* diss. de Bibliis Polyglottis.

tis. Reliqua ad Apparatum specialem Exegeticum, et Philologicum sacrum referuntur.

SECTIO II

DE

PRINCIPIIS FONTIBVSQVE
FALSARVM RELIGIONVM.

I.

Falsarum, et doctrinae Christianae inimicarum religionum eminentior est fere *Iudaica*, nouo, degeneraque instituto condita, et adhuc a gente perucace propugnata. Fontes illius aperit *codex Mischnicus, et Gemaricus Hierosolymitanus*, ex editione *Cracouiensi 1609*, uel *R. Eliae*, itemque *Mischna, et Gemara Babylo-nica*, quae, post uarias *Venetas, Basileenses, et Cracouienses* editiones, a *Surenhusio*, ingenti opere, euulgata est.

II. Accedunt *Mischnaioth*, uti *Menasse Ben Israel* studio *Amstelodami* exierunt. Nec alienum hic erit *Opus Talmudicum*, cum *Commentariis*, maxime *Bartenorae*. Extant quoque sigillatim *codices* bene multi *Talmudici*, uariis eruditorum obseruationibus illustrati, qui quidem, cum ceteris, ad *apparatum* magis *philologiae Ebraicae* pertinere uidentur.

III. Non praetereundi hic antiqui *fontes Cabalistici*, cuius generis sunt liber *Zoar, & Bahir*, liber *Iezira*, ac quodam modo libri *Mechilta, Siphra, Siphri, Pesikta, Schaaltos, et Toscephra*, dicti.

A 5

III.

III. Mohammedana religio in *Alcorano* innititur, quem Arabice edidit Maraccius. Huc referenda quoque uetusta scripta, ab *Imamis* consignata, quorum pauca tamen typis exscripta sunt.

V. Paganæ Specimen Superstitionis in *Confucii* opere, Parisiis edito, comparet. Add. liber *Sadder*, et monimenta quaedam anecdota rariora.

VI. Parum abest, quin in consimilem hic ferre censum redigi queant *Ecstases* illae famosae, *Illuminationes*, & *Inflammationes* uariae, a fanaticis, ac enthusiastis diuinitus iactatae, uel ab aliorum exemplis, nominibusque peritae. En fidei huius, si dicenda fides est, principia quaedam, en farraginem.

Hermæ, et Methodii, itemque Cyrilli Visiones.

Visiones Catharinae Senensis, et Brigittae.

Visiones Gertrudis, et Mechtildis.

Ioachimi Abbatis Visiones.

Visiones Catharinae Senensis, & Genuensis, itemque Rainerii, Vinc. Ferrerii, et Franciscæ Assis.

Aegidii Gutmanni Reuelationes.

Visiones Kotteri, Drabitii, et Poniatouiae, a Comenio collectae.

Io. Kregelii, et Herm. Hudii Reuelationes.

Io. Rothii Scripta uaria.

Reuelationes Iohannae Leade, itemque Assenburgiae.

10-

Io. Tennbardi Oracula diuina.

Seuennensium prophetarum Monumenta, et Vaticinia.

Io. Max. Dauthii Visiones.

Barthubii Consilium de novis fictis Bibliis, etc. etc.

CAP. II

DE

SVBSIDIIS THEOLOGIAE.

SECT. I

DE

APPARATV SYMBOLICO.

I.

Symbola ecclesiae orthodoxae uox ueluti communis sunt, publicaue, atque adeo principe loco inter *subsidia Theologica* annumeranda.

II. Notiora cum antiqua, tum recentiora Symbola, uel Symbolorum exempla haec sunt.

Symbolum Hierosolymitanum.

Symbolum Ephesinum, siue Anathematismi Cyrilli.

Ecthesis Concilii Chalcedonensis.

Confessio Augustana, et ceterae partes Libri Christianae Concordiae.

Corpus Doctrinae Thuringicum, Iulium, Prutenicum.

Articuli Visitatorii Saxonici.

Libri Normales Noribergenses.

Notula

Notula Gedanensis.

III. Sed et *coetus heterodoxi* sua habent Sym-
bola, falso sic dicta fere. *Pontificia* enim secta Ca-
techismum laudat Tridentinum, cum Canoni-
bus Tridentinis, *Caluiniana* Catechismum Hei-
delbergensem, et Canones Dordracenos, una cum
Harmonia Confessionum, *Sociniana* denique
haeresis Catechismum iactat Racouiensem. De
Confessionibus dicendum erit inferius.

SECT. II

DE

APPARATV CANONICO.

I.

Sequuntur *Canones*, et *Decreta Conciliorum*,
ac reliquae publica ecclesiae auctoritate, at-
que consensu promulgatae *Sanctiones*.

II. En rei, suo metiendae usu, commodo-
que, apparatus singularem.

Codex Canonum Ecclesiae universae, a Iu-
stello Paris. 1615. editus.

Guil. Beueregii Synodicon Ecclesiae Graecae.

Codex Canonum Ecclesiae Africanæ, ap. Iustel-
lum in Biblioth. Can.

Dion. Exigui Codex Canonum. Paris. 1643. 4.

*Idem, ut et Ferrandi, Cresconii, Martini Bra-
carensis, Io. Scholastici, Simeonis Magistri,
et Arsenii Codices*, in Iustelli Bibl. Can.

Photii Nomocanon.

Laur. Rochelli Decreta Ecclesiae Anglicanae.

Laur.

Laur. Horwel, Synopsis Canonum Ecclesiae Graecae, et Britannicae.

Summa Conciliorum Barth. Caranzae.

Concilia Crabbii, uel Labbei.

Steph. Baluzii Noua Collectio Conciliorum.

Iac. Sirmondi Concilia Galliae antiqua.

Garsiae Loaisae, uel Io. de Aguirre Collectio Conciliorum Hispaniae.

H. Spelmanni Concilia Britannica.

Documenta Ecclesiae Germ. ueteris, quae Schilterus collegit.

Caroli M. Ludouici Pii, et Caroli Calui Capitularia, a Pitheo edita.

Reformatio Ludouici Pii.

Caroli Calui Capitularia, a Sirmondo edita.

Steph. Baluzii Capitularia Regum Francorum.

Fragmenta Capituli Lotharii Imp. a Datio edita.

III. Reliqua ad *Apparatum Conciliorum Historicum* commodè referuntur. Interim ipsa quoque superioris generis scripta adespota, uel supposititia, aut dubiae, incertaeque auctoritatis, cognoscenda sunt, cuiusmodi sunt *Canones, et Constitutiones Apostolicae*, una cum *Fragmentis Διαδοχῶν τῶν Ἀποστόλων*, et *Didascaliae Apostolorum*, quibus multum tribuit Ecclesia Coptica, et Abyssinica. Excerpta dedere *Abrab. Ecchellensis*, in *Originib. Eccles. Alex.* p. 156. sq. et *Whistonus*. Huc pertinent quoque *Hippolyti Διασκαλία τῶν Ἀποστόλων*, et alia quaedam anecdota, itemque *L. Canones Niceni Arabici*,

bici, a Turriano cum Constitutionibus Apost. editi, *XXIV. Canones Arabici*, Abrah. Ecchelenfis studio euulgati, Add. Pseudo-Decretales, e. g. *Rabani Mauri Libri de Disciplina Ecclesiastica*, ex editione Baluzii, *Burcardi Wormatiensis Libr. XX. Decretorum*, *Iuonis Carnotensis Decreta*, Louan, 1561. et in eiusd. Opp. Denique *Gratiani Corpus Iuris Canonici*, cum aliis non nullis opusculis, de quibus comp. D. Ittigii *Opuscula Varia* p. 430. sq.

SECT. III

DE

APPARATV PATRISTICO.

I.

Amplissimus est *Patrum*, siue ueterum Ecclesiae doctorum apparatus, de quo iam non nihil dicendum.

II. Praecipuum locum merentur *Patres Apostolici*, quos Halloixius, Cotelierius, et Ittigius ediderunt. Colligendae quoque singulares *Patrum* istorum, separataeque editiones.

III. Quod ad reliquos *Patres* attinet, qui post quartum praefertim saeculum uixere, uariis opus est subsidiis, quorum haec extantiora.

Bibliotheca Patrum Maxima, quorsum legendus D. Ittigius singulari commentatione.

Orthodoxographia.

Micro-Presbytericon Basleense, etc.

Franc. Combefisi Auctaria Biblioth. Patrum.

G. Fa-

- G. Fabricii Poetae Christiani.*
H. Canisii Antiquae Lectiones.
Io. Meursii Varia diuina.
Leonis Allarii Symmicta.
L. Holstenii Collectio.
P. Possini Thesaurus.
Lucae d' Achery Spicilegium.
Steph. Baluzii Miscellanea.
I. B. Cotelarii monumenta Ecclesiae Graecae.
Bern. de Montfaucon Noua Collectio.
Analecta Monachorum S. Mauri.
J. Mabillonii Analecta.
I. E. Grabii Spicilegium.
L. A. Zacagnii Collectanea.
Edm. Martene Collectio.
L. A. Muratorii Anecdota.

III. Multa in his Electis ordine opus habent, multa idoneo indice, cuius usum praestabit forte Olearii *Bibliotheca Ecclesiastica*. In primis autem *Opera Patrum* insigniora, & nostra maxime aetate studiose, splendide etiam saepe curata comparanda sunt. Peculiari quoque studio colligenda sunt minora huius generis scripta, subinde rariora.

V. Refert quoque, *supposita scripta sacra*, cum aliorum, tum Patrum etiam asseruari, et diligentius excuti, uti haec sunt potiora.

Noae Allocutio ad liberos suos.

Testa

Testamentum XII. Patriarcharum.

Psalmsus CLI.

Salomonis Psalterium.

Liber Antiochi.

Euangelium Natiuitatis Mariae.

Iacobi Proteuangelium.

Nicodemi Euangelium.

Euangelium Thomae.

Acta Pilati.

Petri Epistolae ad Iacobum.

Pauli Epistola ad Laodicensēs.

Acta Pauli, et Theclae.

Prochori Historia de Ioanne Apostolo.

Abdiae Acta Apostolorum.

Clementis Recognitiones.

S. Martialis Epist. ad Burdegal. et Tolos.

Dionysii Arcopagitae Epistolae.

*Eiusdem L. de coelesti hierarchia, et diuinis
Nominibus.*

Lini Passio Petri, et Pauli.

Ignatii Epistolae fictae.

*Melitonis de transitu B. Mariae Liber,
multaque plurima alia.*

VI. Scriptores Ecclesiastici, inde a saeculo
X. usque ad concilii Constantiensis tempora a
non nullis *Semi-Patres* uocantur. Nostra refert,
non tacere hic prorsus *Mysticos*, et *Asceticos*,
itemque *Scholasticos antiquiores*. Denique *Epi-
stolae Pontificum*, a Wendelino, Turriano, Sir-
leto, Bosqueto, Baluzio, aliisque concinnatae
aliquem hic forte locum, usumque habeant,
qui-

quibus *Bullaria Pontificum Romanorum* addas,
licet.

SECT. IIII

DE

APPARATV CONFESSIOVVM
SACRARVM CVM VETERVM
TVM RECENTIORVM.

I.

HAud contemnendum usum *ad facta*, quod
aiunt, *doctrinalia controversa* afferunt Sa-
crarum documenta Confessionum.

II. Pertinent huc, praeter non nulla alia, de
quibus supra dictum, insigniora haec *Confessio-*
num Orthodoxarum genera.

Leonis M. Confessio ad Flavianum.

Formula Confess. Caroli M. apud Lambecium,

L. II, de Bibl. Vindob. p. 318. sq.

Repetita Confessio Saxonica, et Suevica.

Confessio Carinthica, 1566.

Confessio Austriaca, 1567.

Confessio Rathenica.

Confessio Ministerii Ratisbonensis.

Confessio cœtus Lutherani Amstelodamensis,
ap. Philipp. Nicolai, in Resp. contra Plan-
cium

Confessio Thoruniensis. etc.

B

III.

III. Adiiciantur his *Confessiones*, *suspectae* illae quidem, sed non prorsus dammandae.

Confessio Picardorum, Vitemberg. 1535.

Apologia Waldensium, ibid. 1538. aliaeque.

III. Peregrinae notae sunt *Confessiones* coetuum Christianorum Orientalium.

Confessio Armenica, Amstel. 1667. 8.

Confessio Orthodoxa Russorum.

Confessio Graecorum Latinizantium, apud D. Heineccium, una cum aliis Graecorum *Confessionibus* diuersi generis in *Aymonii Documentis* etc.

Confessio Coptorum.

Confessio IV. Patriarcharum, a L. Normanno edita.

V. Extant et reliquorum coetuum, sectarumque *Confessiones*, haud paullo notiores.

Professio fidei Tridentina Pontificiorum.

Caluinianorum Harmonia Confessionum, *Confessio Tetrapolitana*, *Heluetica*, *Anglicana*, *Scotica*, *Hungarica*.

Confessio Remonstrantium.

Socinianorum Confessio Ecclesiarum in Polonia, 1651.

Articuli Mennonistarum CIII. etc.

SECTIO

SECTIO V

DE

APPARATV SCRIPTORVM
PVBLICORVM ECCLESIA-
STICORVM.

I.

Multum habent auctoritatis Scripta Ecclesia-
stica publica, communi consensu promul-
gata.

II. En maioris apparatus specimen.

Apologia Form. Conc.

Decisio Saxonica.

Apologiae Pupillae Saxonicae etc.

*Scripta Synodalia Dordracena, et Remonstran-
tibus opposita, itemque Remonstrantium*

Apologia, et Scripta anti-Synodalia etc.

III. Huc referri possunt quoque uaria Or-
dinum Theologicorum, et Ministeriorum Scri-
pta publica, Consilia, et Decisiones.

B 2

SECTIO

SECTIO VI
DE
APPARATV LIBRORVM
RITVALIVM ET LITVRGI-
CORVM.

I.

Nihil intelligit, qui Liturgias, librosque rituales, negat, ad praecipuum subsidiorum Theologiae censum referri, oportere.

II. Enumeremus delectum ex copia ingenti, diuersi tamen pretii, diuersaeue auctoritatis.

Iac. Goari Euchologium Graecorum.

If. Haberti Ἀρχιερατικὸν Eccles. Graecae.

Liturgiae Iacobi, Basilii, et Chrysostomi, ed. a Claudio de Saintes, Antverp. 1560.

S. Basilii, Gregorii, et Cyrilli Liturgiae, ex Arabico conuersae a Vict. Scialac, 1604.

Liturgia Graecor. Venet. f. Item Paschalion, Pentecostarium, Euangeliarium, Octoechus, Triodidum, Menaeum, Synaxarium, Diacanicum, et Typicum Gr. Venet. ed.

Missae antiqua Romana uetustior, ed. a Flacio Argent. 1577.

Libri III. Sacramentorum Rom. Eccel. Missale Gothicum, Francorum, et Gallicanum, ed. a I. M. Tomasino, Rom. 1680, 4.

Sacra-

- Sacramentarium Gelasianum.*
Antiqui libri Missarum, et Lectionaria Eccl.
 Rom. ed. a I. M. Caro, Rom. 1691.
Poenitentialia Romanum.
Responsorialia, et Antiphonaria Rom. Eccl.
 ed. a I. M. Caro, Rom. 1686.
Liber diurnus Eccles. Romanae.
Ordo Romanus, ab Hittorpio editus.
Orationarium vetus, ed. a I. M. Caro.
Hymnarium vetus, ab eodem ed.
Lectionarium Gallicanae Eccles. ap. Mabillon.
 L. II, de Liturg. Gall.
Sacramentarium S. Gregorii, et Hadriani,
 ap. Lambecium, L. II, de Bibl. Vindob.
Benedictionale Gregorii M. apud Lambecium
 l. c. p. 299.
Ritus Ambrosianus.
Diptychum Leodiense, Alex. Wilthemii,
 1659. f.
Comes, sine Lectionarium iussu Caroli M. e-
mendatum, editum a Dacherio T. XIII.
 Spicilegii, et I. M. Caro.
Sever. Alex. de Ritibus Baptismi, et Coenae
 apud Syros.
Missale Maronitarum. Rom. 1594.
Missae Aethiopum, in Bibl. Patrum.
Missae Coptorum, ibid.
Missae Armenicorum, Rom. 1642.
Officium Masarabicum, in Bibl. P. P.
Ratio baptizandi Abyssinorum. 1570.

III. Accedunt Liturgiae, et libri rituales, Pontificiorum in primis, recentiores.

Missale Romanum.

Pontificale Rom. ab Urbano VIII recognitum.

Breviarium Rom. a Clemente VIII recognitum.

Ceremoniale Episcoporum, ab Innoc. X recognitum etc.

Rituale ecclesiae Autunensis, Tolosanae, Lugdunensis, Motensis, Meldensis, Verdunensis, Tullensis, Viennensis, Parisiensis, Rothomagensis, Burdegallensis, etc. etc.

III. Minime uero hoc loco praeterire, fas est, *Agenda*, quae uocant, *Ecclesiastica*.

Agenda Ducis Henrici.

Agenda Vinariensis.

Agenda Schwarzburgica etc.

The Common-Prayer-Boock ecclesiae Episcopalis Anglicanae etc.

V. Subiicienda hic mentio monumentorum Liturgicorum, quae supposita plerumque habentur.

Missae Petri, ed. a Gu. Lindano, et in Bibl. P. P. Colon. T. I, p. 210.

Missae Iacobi, in Bibl. P. P. Colon. T. I, p. 14.

Missae Marci Euangelistae, ib. p. 21.

VI.

VI. Sed maior profecto habenda ratio est *Ordinationum*, quas uocamus uulgo, *Ecclesiasticarum*. Haec illa accessio est ueluti Canonum, Iurisque Canonici, de quibus supra,

Corpus Iuris Eccles. Saxonici, cum Ordinatione Eccles. Electorali Sax.

Ordinatio Eccles. Saxoniae inferioris, 1585.

Ord. Eccl. Brunswico-Luneburgica, 1619.

Ord. Eccl. Magdeburgica noua, 1635.

Ord. Eccl. Brandenburgica, 1582.

Ord. Eccl. Megapolitana, antiqua, et noua.

Ord. Eccl. Pomeran. antiqua, et noua.

Ord. Eccl. Noribergensis.

Ord. Eccl. Rotenburgica.

Ord. Eccles. Argentoratensis, 1598.

Ord. Eccl. Hanouiensis, 1573.

Ord. Eccl. Oldenburgica.

Sanctiones Ecclesiasticae, ed. a Franc. Iouerio,

Parif. 1556. f.

VI. Addi possunt, si quidem historicum magis, quam Theologicum usum spectes, *Instituta, et Regulae Ordinum Monasticorum*, quorum referas quoque *Codicem Regularum*, a L. Holsteno editum.

SECTIO VII

DE

APPARATV ACTORVM ET
COLLOQVIORVM ECCLE-
SIASTICORVM.

I.

Permultum adiuuant doctrinae Theologicae
uel copiam, uel elegantiam *Documenta* prae-
cipua, *Actaque*, et *Colloquia Ecclesiastica*.

II. *Missis Conciliorum uoluminibus*, de qui-
bus supra, haec potissimum percensenda uiden-
tur.

Acta Concilii Carthaginensis, in Cypriani Opp.
Gelasii Eyzic. Acta Concilii Nicaeni.

Acta Conc. Nic. alia, a Combessio edita, T.
II, Auctarii Noui.

Acta eiusd. Concilii, ed. ab Alph. Pisano, Dil-
lingae 1572.

Gesta Concilii Aquileiensis, in Opp. Ambrosii.

Acta Synodi Diospolit. in Opp. Augustini.

- - *Conc. Ephes.* ed. ab Ant. Cohtio. Paris.
1574.

- - *eiusd. Conc.* ed. a Theodoro Peltano,
1576.

- - *Concilii Oecum. VIII* ed. a Radeo, In-
golst. 1604.

Libel-

*Libellus Synodicus super Vnione Photii, et Io-
ann. Papae, Argent. 1601.*

*Concilium Duziacense A. DCCCLXXI habi-
tum, ed. a Lud. Cellotio.*

*Acta Conc. Pisani, A. MCDIV. habiti, Paris.
1612. et T. VI. Spicilegii Dacheriani.*

*Acta Concilii Constantiensis, ab H. Hardtio e-
dita.*

*Sylu. Sguropuli Historia Concilii Florentini,
Hag. 1660, f. post Abr. Cretensis, 1526,
et Horatii Iustiniani, A. 1638, editiones.*

Acta Concilii Pisani, A. MDXI habiti. etc.

III. Accedunt Acta uariorum Conciliorum,
Synodorumque minorum, in Dacherii Spicile-
gio, Holstenii Collectione etc. Add. *Concilia,
et Synodi recentiores.*

*Canones, et Decreta concilii Tridentini, cum
Actis, ex Suau, & Pallaucino petendis.*

Acta Synodi Moguntinae, 1549.

Acta Synodi Vratislaviensis, 1585.

- - - Islebiensis, 1554.

Acta Concilii Dordraceni.

Acta Synodi Mediolanensis

*Acta Synodi Betlemiticae, et aliarum Graeca-
rum Paris. 1679. item ab Aymonio, et Re-
naudotio ed.*

*Actes de l'Assemblée generale du Clergé de
France. 1685.*

Io. *Quicks Synodicon Gallorum Reformatorum
1692. f.*

Synodes des Reformés de France, par Aymon.
Concilia provincialia multa recentiora, de quibus comp. *Biblioth. Tellieriana*, p. 146. 157.
 188. sq.

III. Conueniunt cum his fere *Acta Conuentuum Theologicorum* e. g.

Acta Synodica de libro Interim, Vitemberg.
 1559.

Acta Conuentus Riddagsbusani.

Acta Conuentuum Saxoniorum.

Acta Conuentus Thorunienfis, etc. etc.

V. Nec absimilis plane argumenti sunt *Acta Colloquiorum*, e. g.

Caii Collatio cum Proclo, apud Eusebium, L.
 II. et L. VI.

Gesta Collationis Carthagin. in Opp. Optati
 Mileuitani.

Collatio Augustini cum Pascentio, et Maximino Arianis, in Epist. Augustini, ep. 173. et
 L. III. contra Maximinum.

Acta disputationis Maximi cum Pyrro Monothel. apud Baronium, T. VII. Annal. in
 App.

Theoriani disput. cum Catholico Armeniorum
 Basil. 1578.

Acta Colloquii Tigurini. 1523.

Acta

Acta Colloquii Bernensis. 1528.

- - - *Badensis. 1528.*

Ratisbonensis prioris. 1541. 1546.

Vormatiensis. 1542.

Flensburgensis primi.

Vinariensis. 1563.

Feuerensis, ed. a D. Feustkingio.

Maulbrunnensis. 1565.

Langenauensis. 1575.

Franckenthalensis. 1575.

Altenburgensis.

Mompelgardensis. 1587.

Badamenfis. Tubingae 1590.

Herzbergensis. 1594.

Emmendingensis, ed. a D.

Fechtio.

Ratisbonensis poster. 1601.

Francofurtensis. 1610.

Tigurini sec. 1613.

Neoburgensis, 1615.

Pragensis, 1618.

Fontisbellaquensis.

Lipsiensis.

Flensburg. sec.

Cassellani, 1663. etc.

VI. Ac generatim insigniora *Acta Ecclesiastica*, cuius demum cinque generis sint, hic commemoranda videntur, e. g.

Epistolae Patrum de Concilio Ephesino, a Lupo, et Baluzio editae.

Scri-

Scripta ad Synodos pertinentia, in Opp. Hilarii.

Epistolae Synodicae, apud Augustinum.

Zenonis, Imp. Henoticon, apud Euagrium, L. III, c. XIV.

Heraclii, Imp. Ecthesis, T. VI, Concil. Labbei.

Constantis, Imp. Typus. ibid. col. 231.

Decreta Imperialia de cultu Imaginum, a Goldasto edita.

Manuelis Commeni Legatio ad Armenios. Basil. 1578.

Acta ex Mulleri Historia Protestationis Evangelicorum.

Acta Wurtemberg. Theologorum cum Ieremia Patre. Cpol. Bas. 1584. f.

Historia Congregat. de Auxiliis Gratiae.

L. Wadingi Legatio ad Papam de Controvers. immacul. Concept. Mariae Virg.

Actes authentiques des Eglises Reformés, par Blondel. 1655.

C. Lehmanni Acta publica de pace religiosa. 1531.

Monumenta Ecclesiae Graecae hodiernae, per Aymonium, et Renaudotium.

Historia Hungar. Diplomatica religiosa.

Histoire du Cas de Conscience, etc.

VII. Hic factu optimum uideretur, si quidem Documenta huius generis Ecclesiastica, cum uetera,

tera, tum noua, ordine Chronologico colligan-
tur, seruata argumentorum ratione. Sic antiqui-
ora illa Documenta ex Actis Sanctorum Ant-
uerpiensibus, Actis Sanctorum Ord. Benedictini,
Collectionibus Goldasti, Vghelli Italia Sacra,
Whartoni Anglia Sacra, Sharrocki Prouinciali
Cantuariensi, Saxii Pontificali Arelatensi etc. etc.
recentiora autem ex Lehmanno, Mullero, Se-
ckendorffio etc. colligi poterant, et argumeto-
rum, rerumque gestarum ordini accommodari.
Talis foret nempe Collectio actorum, et docu-
mentorum de Controuersia Eutychiana, Beren-
geriana, Hussitica etc. itemque Acta, et Do-
cumenta Reformationis, Litis Interimisticae,
Controversiae Flacianae, Historiae Form. Con-
cord. etc.

VIII. Hanc in rem uaria iam extant subsidia
in *Annalibus*, siue *Ephemeridibus Theologicis uer-*
naculis. e. g.

Propositiones Colloquii Vinariensis. vid. An.
1701.

Gebhardi, Elect. Colon. Edictum Religiosum.
Ibid.

Io. Frid. El. Sax. Confessio. vid. An. 1702.

Patriarchae Cpol. Scriptum de Calendarii mu-
tatione. vid. An. 1703.

Libellus Supplex Lutheranorum Anhaltinorum.
Ibid.

Recessus Collationis Seruastanae. uid. An. 1704.

Epi-

Epistola Collocutorum Quedlinburgicorum. vid.
Ann. 1705.

Colloquium Brunsvicensē Morlini cum Ministr.
vid. Ann. 1706.

Reformatio Ecclesiae Coronensis. vid. Ann. 1707.

Acta Colloquii Vormatiensis. ibid.

Ciuitatum Hanseaticarum Declaratio de libello
Interim. vid. Ann. 1708.

Acta Collationis Cosvicensis. vid. Ann. 1708.

Protocollum Visitationis Einsiedelianum. vid.
Ann. 1710. etc.

VIII. Plura eiusdem generis ibidem reperi-
untur, quibus in primis addenda *recentiora Do-*
cumenta Ecclesiastica, itemque *Responsa Theolo-*
gica, quae ipsa tamen commodius sigillatim col-
ligenda, et asseruanda sunt.

CAP. VIII

DE

APPARATV DIPLOMATI- CO SACRO.

I.

NOn unius sunt generis sacra diplomata. In-
ditum autem id fere nominis est *Bullis*, et
Breuibus Pontificiis, itemque *Literis*, quas uo-
cant, *Fundationum*, et *Indulgentiarum*.

II.

II. Ingentem rei copiam attulit *Laurentius Cberubinus* in *Bullario Magno*.

III. Interest, non tam delectum, quam specimen apparatus, cuius demum cunque ille uel loci sit, uel dignitatis, ex *Ephemeridibus Theologicis uernaculis* cognoscere.

Ioannis, XXIII, P. R. Bulla. vid. Ann. 1704.

Clementis V., Breue. vid. Ann. 1705.

Litterae IIII Indulgentiarum. Ibid.

Diploma Indulgentiarum episcopi Gurcensis. vid. Ann. 1706.

Certificatum Reginaldi. vid. Ann. 1707.

Attestatum de Sepulchro Domini. vid. Ann. 1709.

Litterae Indulgentiarum Cardinalium Auenionensium, ibid.

Innocentii XII. Bulla, et archiepiscopi Cameracensis Retractatio. ibid.

Diploma Fraternalitatis. vid. Ann. 1710. etc.etc.

CAP. VIII

DE

APPARATV MARTYRO- LOGICO ACTISQVE SANCTORVM.

I.

NOn praetereunda hic Documenta, quibus
Martyrum, Sanctorumque Historia expli-
catur.

II.

II. Huius generis insigniora haec sunt monimenta.

Martyrologium Romanum, Rosueidi, uel Baronii.

Vetus Martyrologium occidentalis ecclesiae. Lucacae, 1668. f.

Martyrologium ecclesiae Germanicae, ed. a Beckio. 1688. 4.

Acta primorum Martyrum, edita a Theod. Ruinarto. 1689.

Acta Sanctorum, Bollandi, Henschenii, Papebrochii, Ianningi, etc.

Epistola Eccles. Smyrnensis de Martyrio Poly-carpi, in Biblioth. PP. Ittigii, it. ap. Vsserium.

Philonis Tarsensis Acta Martyrii Ignatii, ap. Vsserium Latine, ap. Ruinartum Graece.

Pontius Diaconus de Martyrio Cypriani.

Passio Perpetuae et Felicitatis, ed. a L. Holstenio.

Acta Martyrum Tarachi, Pii, et Andronici, ed. ab Eodem.

Acta Martyrum Hyacinthi, Bacchi, et Eliae, ed. a F. Combesio.

Acta Martyrum S. Mamarii, Benedicti, Marculi, Theodoretii, et Philippi, ap. Mabilon. T. IV, Analect.

Passio S. Victoris Massil. a Colomesio ed.

CAP.

SECTIO X

DE

APPARATV LITERARIO ET
NVMISMATICO SACRO.

I.

ET delectat, & prodest in Theologiae studio rei literariae notitia, quae cum patentissimis campis opes suas explicare soleat, hic singulari aestimanda pretio est, delectuque.

II. Eminent autem hoc loco *MSS. sacra* diuersi generis, e. g. *MSS. codices Biblici, Patrum Catenae, aliaque MSS. itemque nonnulla uel paganae idololatriae, uel fanaticae superstitionis monimenta, denique Acta Conciliorum, Visitationum, Conuentuum, Colloquiorum, Tractatum etc. nondum euulgata. Eodem pertinent Confessiones, Liturgiae, Diplomata, et reliqua Documenta, uel autographa, uel apographa.*

III. Lautior hic est apparatus. Interim diligenter inuestigandi Indices *MSS.* quales hi ferre sunt.

Catalogi MSS. Angliae, et Hiberniae. Oxon. 1697. f.

Phil. Labbei Bibliotheca MSS. Paris. 1653, 4. cum supplementis.

C

Syl-

Sylburgii Catalogus MSS. Graecorum Biblioth. Heidelberg.

Alex. Barvoetii Catal. MSS. biblioth. Scorialensis, Rom. 1639. et in Labbei Supplem. III. Hoefschelii, et Reiseri MSS. Augustanae Bibliothecae.

Felleri Catalogus MSS. biblioth. Acad. Lips.

Sauberti Catal. MSS. biblioth. Noriberg.

Catalogus MSS. Vossii, in Opp. Colomesii.

Catalogus MSS. Gudianorum.

Tb. Spizelii Arcana bibliothecarum relecta.

Analecta biblioth. Reg. Paris. Extat etiam in Supplem. VII Labbeano.

Possennini Catalogus MSS. Theol. ad calcem T. II, Appar. Sacr.

III. Addenda sunt subsidia reliqua, undecunque petita. En fontes quosdam.

Lambecii Commentarii de Bibliotheca Vindob.

Montfauconii Diarium Italicum.

Almelovenii Bibliotheca promissa, et latens, cum Meelfubrevi supplemento etc.

V. Proximum a MSS. locum merentur *libri rariores*, a Theologo peculiari censu cognoscendi.

Atheorum libri rariores.

Indifferentistarum, et Naturalistarum libri rariores.

Soci-

*Socinianorum scripta, uel saltem Bibliotheca
Vnitariorum.*

Scripta Arminianorum insigniora.

Fanaticorum folia rariora.

Syncretisticae historiae rariora monimenta. etc.

VI. Postremo *disputationum* maxime *Theologiarum* delectus habendus, quorsum et *programmata*, et *schediasmata* uaria, quibus facile alias iactura imminet, referenda.

VII. *Numorum* in Theologia usum demonstrauit D. Loescherus peculiari dissertatione. Ad-
iungenda apparatus huic *Gemmae*, *Inscriptiones*,
Vasa sacra, *autographae Theologorum Epistolae*,
Antiquitatum sacrarum monimenta, etc. quorum
omnium haud uulgaria specimina deprehendas
in *Ephemeridibus Theologicis uernaculis*.

C 2

PARS

PARS II

DE

APPARATV THEOLOGICO
PROXIMO, VNA CVM
DESIDERATIS THEO-
LOGICIS.

CAP. I

DE

APPARATV INSTRV-
MENTALI.

I.

Apparatus Theologicus proximus supellex il-
la est digesta ueluti, et iam elaborata.

II. Complectitur autem cum *instrumentalia*,
tum *principalia*. Videamus iam de prioribus.

III. Istum in censum merito primo loco re-
feruntur *Concordantiae*, quae uocantur, *Verba-*
les, quibus Scripturae sacrae interpretatio miri-
fice adiuuatur.

Buxtorfii Concordantiae Ebraicae.

Noldii Concord. Particularum.

Er. Schmidii Concordantiae N. T.

C. Kirchneri Concord. LXX Interpretum.

Frid. Lanckischii Concordantiae, etc.

III.

III. *Accentuum Concordantiam* suo elaboravit studio Io. Franckius. Nec inutilis foret *Concordantia Librorum Symbolicorum*. Taceo *Serpilianam Concordantiam Hymnodicam*.

V. Accedunt his *Concordantiae reales*, quae subinde et emendari, et locupletari poterant.

Flacii Clavis Scripturae.

C. Pellicani Index Bibl.

D. Crameri Hodegus Bibl.

P. Rauanelli Bibliotheca S.

Io. Botfacci Moralia Gedanensia.

Iani Stern-Himmel, etc.

Taceo multo imperfectiora *Rampigelli, Vogelii*, aliorumque opera.

VI. Praeter haec desiderantur maxime idonei *Indices, Patrum* scriptis, et *Operibus* accommodati, quorum *Suiceri Thesaurus Ecclesiasticus* quodam modo inferuit. Res ipsa autem luculentius, et copiosius ex optimis *Patrum* editionibus adornari poterat.

VII. Nec praetereunda *Phraseologiae Biblicae* subsidia. Specimen operis plenioris extat in *D. Loescheri Initiiis Academicis, S. 2. a.* En apparatus qualemcumque notioem.

Ed. Leighii Critica S.

Gu. Robertsonii Manipul.

I. G. Willii Promptuarium Emphasum.

Fesselii Adversaria Sacra. etc.

Adagiographi sacri, e. g. *Drusius*, *Schottus*,
Delrio, *Vorstius*, alique.

VIII. Optanda quoque solidior, uberiorque
Grammatica, et *Rhetorica Sacra*. Neque enim
hic uel Rabinorum sufficiunt fundamenta, uel
oratoriae profanae exempla. Interim usum
praestat eximium *Sal. Glassii Philologia Sacra*,
et quicquid eandem in rem ex *Drusii*, *Bootii*, *Ful-*
leri, *Pfeifferi*, aliorumque scriptis philologicis
depromi potest.

VIII. Opus quoque est *Collectione Notionum*
Philosophicarum theoreticarum, in primis *notio-*
rum communium, quae in studio Theologico
supponi solent. Sed diligenter adhibendae No-
tionum illarum emendationes, uindiciae, ac cau-
tiones. Quo quidem ab instituto haud aliena
sunt haec fere scripta.

D. Loescheri Praenotiones Theologicae.

I. P. Hebenstreiti Logica S.

A. Calouii Metaphysica diuina.

Meisneri Philosophia Sobria.

Kesleri Logica, et Metaphys. Anti-Photin. etc.

X. Addenda *Collectio Notionum Moraliu no-*
biliorum, itemque *Collectio Praeudiciorum*, quae
Theologiae fraudi esse solent. comp. *D. Loesche-*
ri Decimae Euangelicae, P. VI, p. 394. Vtilissima
foret quoque *Collectio Morborum animae spiri-*
tualium, quorum legenda, *Initia Acedemica*,
S. 4. 4. et *Decimae Euangelicae*, P. VI, p. 372.

XI.

XI. Desideratur etiam *Historia Conscientiae*, *uiriumque animae sublimiorum, et casuum singularem*. Nec negligenda *facta, et fata Inspiratorum*, aut *Spiritus apparitiones*, si quidem haec omnia ex certis hauriri documentis possint.

XII. Postremo diligenter comparanda *Collectio Idearum Biblicarum*, quas saepe historia, et geographia antiqua suppeditat. Qua de re plura extant in *Decimis Euangelicis*, P. I, p. 1. sq.

CAP. II

DE

APPARATV PRINCIPALI.

I.

Pincipio hic requiritur *Collectio Datorum Theologicorum*, una cum *Apodixi sacra*, eiusque apparatu. comp. *Initia Academica*, S. 1. b.

II. His affinis *Collectio* est *uariarum Notionum, Hypothesium, Sententiarumque de Datis Theologicis* ex disciplina dogmatica, morali, pastoralis, hierarchica, etc. una cum examine, et delectu.

III. Eximiae quoque utilitatis erit *Collectio Observationum singularium*, generatim circa omnes diuinoris doctrinae partes.

IIII. Eiusdem fere generis est *Collectio Cautionum sacrarum*, quibus uniuersus Theologiae ambitus opus habet.

C 4

V.

V. Haec uti omnia *Theologiae* maxime *Dogmaticae* inferuire possunt, ita alia quoque huius generis non praetereunda sunt. En non nulla exempla reliqua.

Collectio Τρόπων παιδείας.

Collectio Imperscrutabilium in Dogmaticis.

Collectio Dubiorum in uniuersa fere Theologia.

Collectio Problematum Theologicorum. etc.

VI. *Theologia Exegetica* exquisitum postulat apparatus. Conducit autem, eam in rem colligere singularia, quibus praeclare uti possis, quorum haec fere referenda.

Collectio antithetorum sacrorum. uid. Initia Academica, S. 2. a. et Decimae Euangelicae, P. VI, p. 392.

Collectio regularum, et axiomatum Exegeticorum, qua in re utilissime adhiberi possunt Franzii, Reinbardi, Friedlibii, Pfeifferi etc. scripta hermeneutica, et exegetica.

*Collectio observationum Exegeticarum, quae nouis, et subinde certioribus fundamentis, exemplisque confirmandae sunt. Adhibendi, praeter iam commemoratos scriptores, libri huc spectantes Drusii, Bertrami, Bootii, Ful-
leri, Tarnouii, S. Schmidii, Marckii, etc.*

Catenae Patrum, una cum Bibliis Criticis, uel Synopsis saltim Poliana.

*Collectio Dubiorum Biblicorum, quo in labore
iam*

iam quodam modo studiole uersati sunt *Pfeifferus*, *Hackspanius*, *Spanhemius*, aliique.

Collectio Contradictionum Biblicarum apparentium, cum Conciliationibus Biblicis. Huc *Althameri*, *Waltheri*, aliorumque scripta pertinent. conf. *Initia Academica*, S. 2. b. et *Decimae Evangelicae*, l. c. p. 382.

Collectio Harmoniarum Biblicarum, quorsum, praeter *Harmonias IV. Euangelistarum*, referenda *Waltheri*, *Dorncrellii*, aliorumque scripta, & conamina. add. *Vnsch. Nachr.* ad An. c 13 l3 cc I, p. 152.

Collectio Variarum Lectionum V. & N. T. ex *Morino*, *Capello*, *Simonio*, et *I. Vossio*, itemque ex *Curcellaeo*, *Sauberto*, *Millio*, et *Kustero*, una cum responsionibus, et disquisitionibus *Baxtorfii*, *Bootii*, *Wasmuthi*, *Pfeifferi*, *Maii*, *Witbii* etc. conf. *Vnsch. Nachr.* ad A. c 13 l3 cc X, p. 396. c 13 l3 cc XI, p. 655.

Collectio Gemmarum Biblicarum, qua de re uid. *Initia Academica*, T. 2. b. et *Decimae Evangel.* P. VI, p. 384. etc.

VII. Quo latior est *Theologiae Polemicae* ambitus, hoc studiosius apparanda sunt selectiora illius subsidia. Utendum certe scriptis, quae hanc in rem extant, sed de incrementis simul doctrinae huius, nouisque copiis et accessionibus cogitandum. Vtrumque praestant *Collectiones* insigniores, Apparatu idoneo destinatae.

Collectio omnium controuersiarum, de quibus ullo unquam tempore disceptatum fuit, una cum perfectione *Haeresiologia*, et *Historia Schismatum*, et Apparatu huc pertinente.

Historia motuum, in causa religionis uarie excitatorum, qualisfere est *Historia Motuum inter Lutheranos, et Reformatos*, de qua uid. *Unsch. Nachr.* ad An. *cl* *I* *ccc* *VII*, p. 128. et An. *cl* *I* *ccc* *VIII*, p. 850.

Historia certaminum singularium inter duos, uel paucos Theologos. comp. *Unsch. Nachr.* ad An. *cl* *I* *ccc* *XI*, et *Initia Academica*, T. 4. b. 7. a.

Collectio Vindictiarum Biblicarum, quorum pertinent *Bruckneri Vindictiae Biblicae*, *Heluici Vindictiae Locorum V. T.* *Calouii Biblia Illustrata*, etc.

Collectio Dubiorum, et Scrupulorum, quibus *Azhei* saepe uti solent, una cum *Solutionibus*, et *Responsionibus* idoneis. Huiusmodi opusculum est laudatissimum *Guil. Nicholssii Collatio cum Deista*.

Collectio Dubiorum, et Obiectionum, quas sigillatim *Anti-scripturarii* fouent. conf. *Unsch. Nachr.* ad An. *cl* *I* *ccc* *XI*, et *Initia Academica*, S. 3. a.

Collectio Dubiorum, quibus *authenticitas textus Biblici*, *Ebraici* potissimum, a *Morino*, *Capello*, *Vossio*, *Simonio* etc. impugnata fuit. una cum uindi-

uindiciis *Buxtorfii*, *Hulsi*, *Wasmuthi*, *Pfeiferi*, *Maii* etc.

Collectio capitum in Theologia Polemica ad liquidum perductorum, ex quibus pateat, quo in statu iam uersentur controuerſiae Pontificiae, Caluinianae, Socinianae etc. uid. *Unsch. Nachr.* an An. c1o Iccc XI. T. 8. a.

Collectio Dubiorum, quibus *Indifferentistarum*, et *Naturalistarum*, itemque *Fanaticorum*, scripta abundant,

Collectio Argumentorum, quibus praecipue *Chilistae* uti solent, una cum *Responsionibus*. conf. *Unsch. Nachr.* ad An. c1o Iccc XI, T. 8. b. et *Initia Academica*, T. 1. a.

Collectio Confessionum, a *Conuersis* editarum. uid. *Unsch. Nachr.* ad Ann. c1o Iccc XI, T. 5. b.

Collectio Confessionum, quas *Apostatae* ediderunt, una cum *Apologiis*, et *Refutationibus*. conf. *Unsch. Nachr.* l. c.

Collectio Obiectionum, contra *D. Lutheri uitam*, doctrinamque a Pontificiis, *Scherero*, *Raemundo*, *Erbermanno* etc. factarum, cum uindiciis, et responsionibus ex *Mullero*, aliisque de promptis.

Apparatus Confessionis Catholicae, quorsum pertinent *Gerhardi Confessio Catholica*, *Dorschei*, et *Reiseri Thomas Aquin. et Launoius Confessores*, *Dornii Scotus Evangelicus* etc.

Collectio Contradictionum, quibus Pontificii saepe,

pe, Calviniani, et Fanatici se implicant. Huc referas Aeg. Hunnii *Labyrinthum Papisticum*, Io. Pappi *Bellum Papale*, I. Botlacii *Contradictiones Pontificiorum*, A. Craftorii *Bellum Iesuitarum*, S. Gerlachii *Bellum Calvin. interfinum*, etc. conf. *Initia Academica*, S. 2. b.

Collectio uariarum cum aduersariis Collusionum, cuius generis sunt S. Gesneri *Papismus Calvinianorum*, Io. Himmeli *Caluino-Papismus*, Iamesoni *Roma Racouiana*, Valkenierii *Roma paganizans*, Heilbrunneri *Suencfeldio-Calvinismus*. etc.

Collectio Absurditatum, quales ex Iudaeorum scriptis *Eisenmengerus*, et ex uariis Pontificiorum, *Weigelianorum* etc. libris *Thummius* demonstrarunt.

Collectio Methodorum polemicarum, maxime recentiorum, quibus Pontificii praesertim sub *Praeiudiciorum* nomine uti solent. uid. *Unsch. Nachr.* ad An. cl. I cc I, p. 70. sq. et *Demas refutatus*, p. 116. sq. una cum Tractatu Gallicano de *Praeiudiciis*, conf. *Unsch. Nachr.* ad An. cl. I cc II, p. 840.

Collectio Caussarum Errorum, et *Strategematum polemicorum*, etc.

VIII. Accedunt uarii generis Collectiones aliae, quarum in reliquas Theologiae partes utilitas redundat.

Collectio

Collectio methodorum Catecheticarum. conf. Decimae Euangelicae, P. VI, p. 387.

Collectio methodorum, quibus in Conuersionibus Gentilium, Iudaeorum, Muhamedanorum, Pontificiorum, et impiorum uti licet.

Collectio phrasum, et formularum Theologicarum uel suspectarum, uel periculosarum. uid. V. Rhegii Formulae caute loquendi.

Collectio Confinium ueritatis, et erroris.

Collectio plenior Iuris Diuini.

Collectio Experimentorum spiritualium, ex libris Mysticorum, etc.

Collectio Consiliorum, ad adiuuandum Christianismum spectantium.

Collectio uariorum pietatis impedimentorum. conf. Decimae Euangelicae, P. VI, p. 372.

Collectio Argumentorum mouentium, et ad excitandam pietatem idoneorum. uid. Decimae Euangelicae, l. c. p. 374.

Collectio Pastoralis uariorum subsidiorum, quibus in casibus obuientibus utendum. Huc pertinet Io. Guntheri Collegium Pastorale, etc.

Collectio methodorum, regularum, consiliorum, et enchiresium homileticarum.

Collectio selectarum Formularum, ex Bibliis, Cantionibus Sacris, et Homiliis praestantioribus depromptarum.

Collectio

Collectio piorum desideriorum. conf. *Decimae Evangelicae*, P. VI, p. 364. sq. et p. 359. sq.

Collectio Consiliorum Henoticorum.

Collectio Strategematum Satanae. uid. *Initia Academica*, S. 4. a.

Collectio uariorum rituum ecclesiasticorum, uariorum item generum *Hierarchiae*, et *disciplinae Ecclesiasticae*.

Collectio uariarum Legum Matrimonialium.

Codex Propheticus, siue collectio uaticiniorum *Biblicorum.* uid. *Gurtleri Theologia Prophetica.* add. *Unsch. Nachr.* ad An. cl^o Iccc III, p. 44.

Collectio Hypothesum Propheticarum, maxime quod ad uaticinia Danielis et Apocalypsin attinet. uid. *Unsch. Nachr.* ad An. cl^o Iccc II, p. 348. sq. et An. cl^o Iccc III, p. 769.

Collectio Datorum, & Observationum Propheticarum.

Collectio Indicationum Biblicarum, in quibus sensus latet mysticus.

Collectio Typorum.

Collectio Parabolarum.

Historia Tentationum praecipuarum, cum observationibus phaenomenorum, remediorum, euentuum.

Codex paracleticus. conf. *Gerhardi liber uernacula*

cula lingua editus, sub tit. *Guldenes Kleinod*, etc.

Collectio Casuum conscientiae, cum Responsis, et Decisionibus, maxime matrimonialibus.

Collectio Datorum, Regularum, Observationum, Cautelarum, & Enchiresium, ad usum Theologiae Casuisticae instructa.

Collectio Dubiorum contra Libros Symbolicos, cum uindiciis, uid. Walliseri *Vindiciae Librorum Symb.* add. *Unsch. Nachr.* ad Ann. cl. 10 cc X, p. 298.

Lexicon Terminorum, et Distinctionum Theologicarum usu receptarum, quo in genere tentarunt aliquid Hackspanius, Heunischius, et Alstedius.

Collectio optimarum Formularum ex Agendis Ecclesiasticis.

Collectio optimarum Formularum precandi.

Collectio optimarum Cationum Ecclesiasticarum, cum Examine, et Vindiciis. etc.

VIII. Postremo *Historia Ecclesiastica*, et *Philologia Sacra* uti insigne Theologiae uniuersae ornamentum est, sic uarius hic apparatus requiritur.

Apparatus Historiae religiosae, et Originum religiosarum. comp. *Initia Academica*, S. 2. b. et uaria Specimina in *Unsch. Nachr.* passim.

Huc

Huc pertinet quoque Petri Iurii *Historia Dogmatum, et Cultuum*.

Apparatus Historiae Dogmaticae, quorsum Forbesii *Instructiones Historico-Theologicae*, Baieri *Theologia Historica*, etc. referri possunt.

Canon Historiae Biblicae plenior, cum *Difficultatibus Chronologicis*, earumque *solutionibus*. uid. *Unsch. Nachr.* passim.

Apparatus Historiae S. Pragmaticae Conuersionum, Vexationum, Conciliorum, Schismatum, Reformationis etc.

Apparatus Historiae Rituum. Specimen dedit Caluocius in *Rituali Ecclesiastico*.

Apparatus Historiae Hierarchicae.

Apparatus Historiae Bibliorum.

Apparatus Historiae librorum Symbolicorum.

Apparatus biographiae uirorum Θεοπνεύτων, Patrum, et Theologorum, cum uitis Haereticorum.

Apparatus Historiae criticae uariorum ecclesiae temporum, et conuersionum. uid. *Initia Academica*, S. i. b. et *Decimae Euangelicae*, P. VI, p. 382.

Collectio Historiae Sacrae Arcanae. comp. *Unsch. Nachr.* ad An. clō 13 cc V, p. 709. et Ann. clō 13 cc II, p. 818.

Collectio uariorum Historiae Ecclesiasticae capitulum, de quibus disceptatur. conf. *Unsch. Nachr.* ad An. clō 13 cc XI, T. 8. b.

Col-

Collectio Fabularum ex Historia Ecclesiastica explosarum.

Collectio exemplorum, ex vitis piorum ad imitationem proponendorum. uid. Initia Academica, T. 3. a. et Decimae Evangelicae, P. VI, p. 237.

Παράχαινον sacrum.

Apparatus Catalogorum, quibus ordines, et successiones Episcoporum, Abbatum, Antistitum, Pastorum, etc. consignantur.

Apparatus Grammaticae, et Accentuationis Sacrae.

Apparatus Masoreticus.

Apparatus studii Talmudici.

Apparatus studii Cabbalistici, quorum in primis Cabbala Denudata Knorrii a Rosenroth pertinet.

Collectio Catalogorum, et Indicum, quibus Opera Patrum, et Theologorum, sigillatimque Lutheri, et Melanchthonis accuratius designantur.

Myriobiblos Theologic. uid. Initia Academica, S. 3. a. et Vnscr. Nachr. ad Ann. c. 15 I. cc XI, T. 6. b. Huc referas quoque Sixti Senensis Bibliothecam Sacram, L. E. du Pin. Bibliothecam Auctorum Eccles. etc.

Bibliotheca Theologica plenior. Utendum interim

D

huius

huius generis libris *Pelargi, Bolduani, Zannacharii, Voetii, Meieri, Lipenii*, etc.

Collectio Epistolarum Theologicarum, etc.

X. Hactenus de *Apparatu Theologico Instrumentali, et Principali*. Ex utroque nascuntur ueluti *Decomposita Theologica*, siue scripta, et libri, quorum suo in genere haud contemnendus numerus extat, nouus tamen subinde uel delectus, uel ordo, uel accessio denique requiritur.

Pandectae Theologicae, quibus singularum disciplinarum Theologicarum Data, Demonstrationes, Observationes, Problemata, cum reliquo apparatu, continentur.

Systemata Theologica, uarii generis.

Compendia Theologica.

Commentationes uberiores uariorum peculiarium Theologiae capitum.

Scripta Isagogica in Scripturam Sacram.

Commentarii in scripturam sacram uniuersales, et speciales.

Onomastica sacra, qualia *Clericus, Posseuinus, Francus, Hillerus*, aliiue ediderunt.

Compendia Biblica. comp. *Initia Academica*, S. 2. b. et *Decimae Euangelicae*, P. VI, p. 380.

Para-

Paraphrases Biblicae. uid. *Initia Academica*,
S. 3. a.

Panstratiae Theologicae, ad exemplum *Cbami-*
erii.

Opus Anti-Atheum. uide. *l. c.*

Opus Anti-Fanaticum. uid. *l. c.*

Collectio, et Examen accuratius argumentorum,
responsionum, et exceptionum u. g. in quaestione
de S. Coena, Apocatastasi etc. ex perlectione
totius Apparatus Polemici eo spectantis.

Characteres Biblici, uid. *Initia Academica*, T.
2. a.

Emendationes, et Vindiciae uersionis Bibliorum
Lutheri.

Applicationes et Illustrationes Scripturae sacrae
ex uariis disciplinis. Huius generis scripta
sunt e. g. *Matheſis sacra, Physica sacra*, etc.

Illustrationes Theologiae per uarios libros Bibli-
cos, et Opera Patrum. e. g. *Theologia A-*
brahami, Iesaiana, Zachariana, Tertulliani,
Cypriani, etc.

Vſus practici Articulorum fidei. uid. *Decimae*
Euangelicae, P. VI, p. 393.

Damna Errorum, *ibid.* etc.

XI. Patet ex his omnibus, quanto *ſtudium*
Theologicum apparatu opus habeat, et quam

D 2

uaria

uaria haud immerito expetas *Desiderata Theologica*. Patet hinc etiam, quem ad modum instruendi sint *Loci Communes Theologici*. Haec illa quoque ueluti moles est, ex qua integrum tandem *Tabularium Theologicum* extrui possit, comp. generatim *Unsch. Nachr.* ad Ann.

c13 lxxxXI, sub finem

Partis II.

FINIS.

* * *

ERRATA QVAEDAM.

Pag. 7. §. XIX. in fin. *publicatae*. leg. *publicata*.

P. 8. §. XXII. lin. 22. *Hulterus*. leg. *Hutterus*.

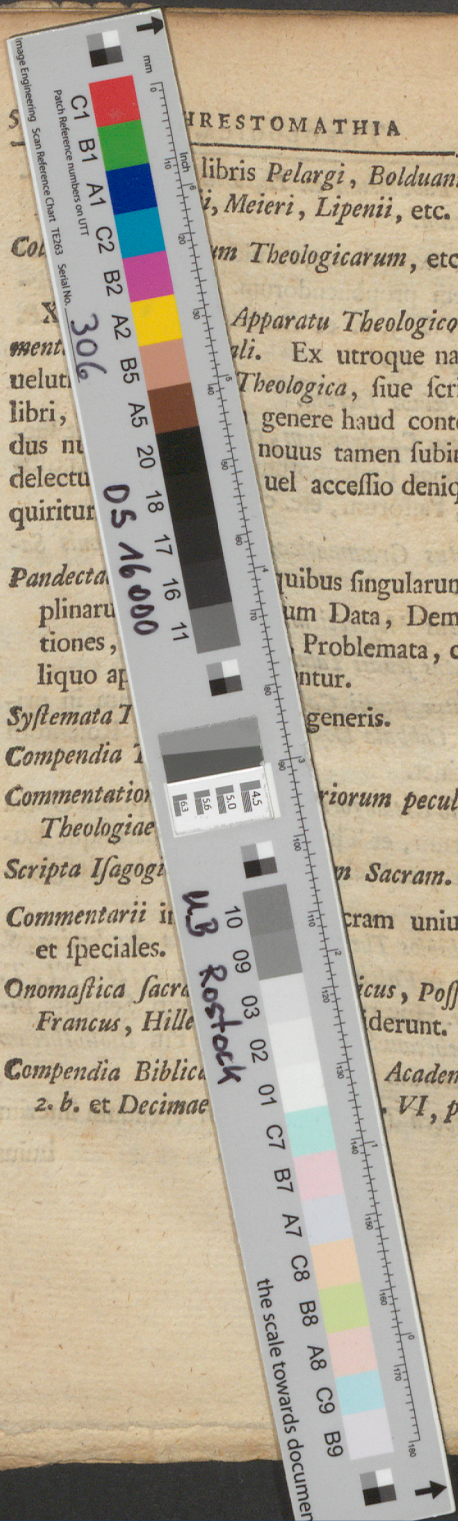
Ibid. lin. 25. *Iustiani*. leg. *Iustiniani*.

P. 16. §. V. in fin. *multaque*. leg. *multoque*.

P. 30, et 31. *Cap. VIII. Cap. VIII. leg. Sect. VIII. Sect. VIII.*

Reliqua Beneuolus Lector ipse emendet.

PRESTOMATHIA

libris Pelargi, Bolduani, Zan-
zi, Meieri, Lipenii, etc.

in Theologicarum, etc.

Apparatu Theologico Instru-
ali. Ex utroque nascuntur
Theologica, siue scripta, et
genere haud contemnen-
nouus tamen subinde uel
uel accessio denique re-

quibus singularum disci-
plinarum Data, Demonstr-
ationes, Problemata, cum re-
solvuntur.

generis.

riorum peculiarium

in Sacram.

ram uniuersales,

icus, Possesius,
iderunt.

Academica, S.
VI, p. 380.

Para-

Color
ment
uelut
libri,
dus n
delectu
quiritur

Pandecta
plinaru
tiones,
liquo ap

Systemata T

Compendia T

Commentation

Theologiae

Scripta Isagogi

Commentarii in

et speciales.

Onomastica sacra

Francus, Hille

Compendia Biblica

2. b. et Decimae

U3 Rostock

the scale towards document